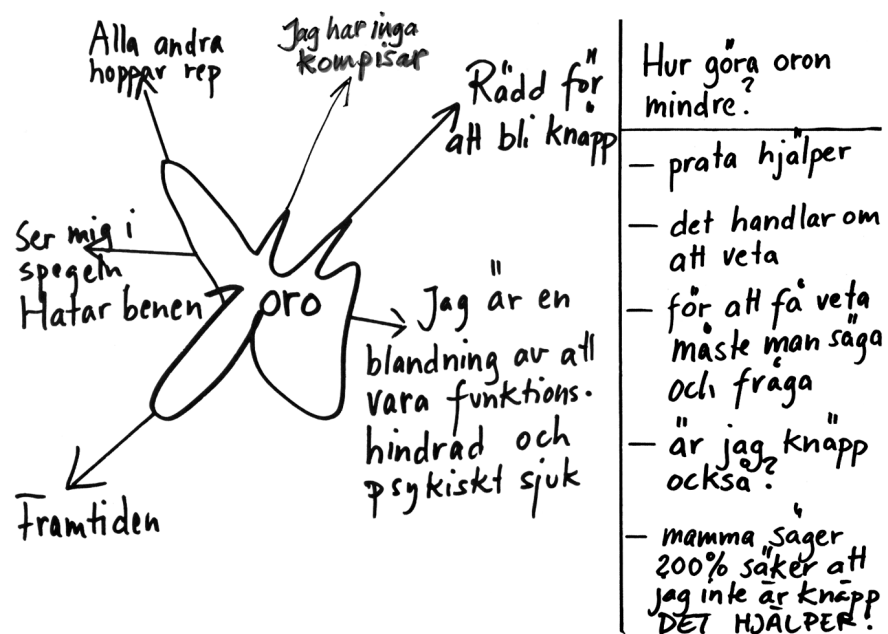

– Hvis mamma sier at hun er 200 prosent sikker på at jeg ikke er psykisk syk, så hjelper det, sier Sara.

Og mamma sitter i venterommet. Vi bestemmer oss for å hente henne og vise tegningene som vi har tegnet og snakke om Uroen og hva som hjelper mot Uroen. Mamma sier at hun er 200 prosent sikker på at Sara ikke er psykisk syk. Og mamma sine ord får Sara til å føle seg sikker. Da våger hun å stole på, og fullt ut tro, at det er sant.

Sara ser på mamma, på meg. Kanskje mest av opprømt over å ha vist mamma og fått sine svar, men også med en sterk selvfølelse og stolthet, sier Sara:

– Når jeg blir stor skal jeg hjelpe barn. Jeg skal bygge et barne-sykehus der de tar hånd om barn. Der barn ikke får CP, der det ikke skjer.

Nå har jeg venner

– Sara, synes du at det har hjulpet å være her, spør jeg da vi skal avslutte.

– Ja, jeg hadde ingen venner og det har jeg nå. Jeg har venner nå, sier hun en gang til, med ettertrykk. Og jeg slo meg, det gjør jeg ikke lenger, sier Sara.

Og med en smittende latter sier hun:

– Uroen er borte for det meste.

Uroen fikk ikke det siste ordet. Maktesløsheten seiret ikke. Sammen er vi sterkere enn uro og kvaler. Hun har det viktigste. Hun har forventninger og fremtidsstro. Og hun har sin ubendelige styrke. Da vi skilles tenker jeg at hun er en sterk jente med et vilt, kraftfullt og iblant balstyrig indre. Hun kommer til å møte mange utfordringer, og beslutsomt ta seg av dem. Hennes ukuelige vilje er herlig.

ETTERTANKER

– VANLIGE TEMA ITERAPI MED BARN MED FUNKSJONSNEDESETTELSE

Sara viser oss noen tema som er vanlige i terapi med barn med funksjonsnedsettelse. Hun viser oss sin kamp, sin utsatthet og sine livsspørsmål. Sykdom og funksjonsnedsettelse rister livet i sine grunnvoller. Hvordan blir tanker, følelser og erfaringer mulige å håndtere psykisk for barnet? Og går det egentlig an for noen å helt ut forstå en sykdom, en skade og den funksjonsnedsettelsen som skaden fører til?

Av alle er det kanskje likevel barnet som vet og forstår best. Sara vet hva CPen gjør med kroppen hennes. Hun prøver å forstå og å

finne ut av det, og for henne finnes kjernen i det som hendte ved fødselen hennes. Der finnes det kraftfulle og opprinnelige. Og der finnes også det rasende og skremmende. CPen fører med seg følelser av rasende storm og isende utsatthet. Det er i de følelsene at Sara kjemper med det store og motstridende. Og Saras fryd over den lille babyen som ble født er minst like sterk som hennes sinne og raseri.

Å bli baby igjen

Hos barn med funksjonsnedsettelse kommer denne lengselen ofte frem i terapien. En lengsel etter å begynne om igjen fra begynnelsen, å ta det en gang til. Og hvor finnes det avgjørende øyeblikket? Er det ved forløsningen når en ny baby blir født? Eller er det rett før ulykken skjedde? Eller når småbarnstiden tar slutt og skolen begynner? Er det når barna i barnehagen begynner å spørre og si ting? Eller når man ikke lenger kan være med og leke på samme selvfølgelige måte? Når forverringene begynner å føles dersom man har en fremskridende sykdom?

Hvis Sara hadde sluppet CPen, hvordan hadde det vært da? Om hun ble baby igjen? Om man kunne rygge tilbake eller oppheve tiden og gjøre alt en gang til, så alt blir riktig? Det er umulige ønsker og spørsmål. Sara har sin CP, den tilhører hennes livsvilkår. Det hun trengte hjelp til var å slippe taket i fantasiene og legge bort de umulige ønskene.

Å bytte med en annen

Barn med funksjonsnedsettelse har noen ganger fantasier om å bytte med en annen. En jente med Downs syndrom sa til søsteren sin: "Nå er det din tur til å ha det, jeg vil ikke ha det lenger." En gutt med utviklingshemning og svært begrenset talespråk laget hoder i leire, igjen og igjen i terapien. Han delte hodene over, tok ut hjernen, viste meg og sa: "Tomt". Han var i lange tider opptatt av om han kunne få

en ny og bedre hjerne. Kanskje han kunne bytte med noen eller få en ny hjerne? I løpet av terapien arbeidet han iherdig med avbildninger av seg selv og hodet sitt. Han jobbet med leire og med to store oppgaver; menneskers hjerne og Titanics undergang. Da vi avsluttet vår kontakt var leirehodene hans hele figurer som han også malte, og inni hodene var det hjerener. Han visste at han hadde en hjerne å tenke med. Stolt tok han med seg alle leirfigurene hjem den siste gangen, alle unntatt én. En fantastisk og detaljert utført Titanic satte han igjen til meg, og jeg har den fortsatt stående i bokhyllen min. Kanskje forvarer jeg undergangen mens han gikk videre helere?

Barn som er i terapi skaper noen ganger en drømmeperson, et alter ego, den personen som barnet helst ville vært. En tøff ishockeyspiller, en gutt som blir buden i selskaper, den som vinner New York Maraton eller jenta som kan beseire halshuggere. For barn som har mistet muligheter etter ulykker eller sykdom finnes også sorgen over den barnet en gang var og skulle bli. Og barnet skal forstå hvordan livet er nå, eller som en gutt sa: "Hvem er jeg? Er jeg virkelig en sønn som går på spesialskole? Har jeg blitt det?"

Å ha kontroll

Behovet for kontroll er et livstema for barn med funksjonsnedsettelse. Det kan dukke opp i stort og smått. Til hverdags kan det føre til at barnet som tror det er spaghetti og kjøttsaus til middag nekter å spise hvis det blir noe annet. Det er spaghetti og kjøttsaus, eller ingen ting. Funksjonsnedsettelsen har fratatt barnet kontroll, og det slipper ikke fra seg mer kontroll uten kamp.

Sara hadde en strategi for å få kontroll og det var å forsøke å få umiddelbar oppmerksomhet. Men det holdt ikke å ha bare én eneste måte, det finnes ikke en metode som løser alt. Saras forsøk på å få oppmerksomhet slo til med lynets hastighet, og innen hun rakk å tenke. Det ble en strategi som snarere ødela enn hjalp, og en strategi som hindret utvikling. Da Sara lærte seg andre måter å få kontroll på økte